

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 4. Utrùm fides explicita Trinitatis in lege gratiæ necessaria sit
necessitate medii ad salutem adultorum peccatorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83614)

adultus peccator habet fidem explicitam non solum Dei existentis & remuneratoris, sed etiam incarnationis quoad ea omnia, quæ de illa fideles omnes tenentur credere; & si tunc excitat, hoc facit ex pura misericordia.

At inquit. Ubi primum adultus peccator habet id, quod requiritur ex parte intellectus, ad amandum Deum propter se, & dolendum de peccatis ob Deum propter se amatum, nec ponit ullum impedimentum actuale ex parte voluntatis, statim Deus illum excitat ad actum charitatis & contritionis perfectæ: nam peccatores in hac vita semper & in quocumque momento justificari possunt, quantum est ex parte Dei. Atqui adultus peccator habens fidem explicitam Dei existentis & remuneratoris, habet id quod requiritur ex parte intellectus ad amandum Deum propter se, & dolendum de peccatis propter Deum sic amatum; nec ponit ullum impedimentum actuale ex parte voluntatis, ut supponi potest. Ergo, &c.

R. neg. maj. & ejus prob. quæ gratis & sine sufficienti fundamento asseritur; imò & contra experientiam, ex qua constat fideles peccatores, etiam de rebus fidei bene instructos, & ita habentes fidem explicitam non solum Dei existentis & remuneratoris, sed etiam Christi redemptoris & mediatoris, &c. & nullum ex parte voluntatis actuale impedimentum ponentes, deposito scilicet omni affectu actuali ad peccatum, non semper, sed tantum pro loco & tempore excitari ad dolendum de peccatis, alios quidem citius, & alios tardius, item frequentius alios & uberius, alios verò rarius & parcius, prout Deo libet, qui cujus vult miseretur, & quando vult, & quomodo vult, & nemini injuriam facit, cum nemini debitor sit.

At inquit. Supposita nostra doctrina, Catechumeno jamjam morituro, & habenti solam fidem explicitam Dei existentis & remuneratoris, salus impossibilis est: non enim potest sine miraculo habere fidem explicitam mysterii Incarnationis, quod supponitur ignorare, & de quo jam propter temporis angustiam non potest absque miraculo sufficienter instrui. R. Catechumenum illum debere sibi imputare hanc impossibilitatem, in quam vel ob malitiam, vel ob negligentiam suam culpabilem incidit. Effet tamen propter probabilitatem oppositæ sententiæ, ad fiduciam in Deum & dolorem de peccatis adhortandus, & baptismus petenti non esset denegandus.

Dices 4. Cornelius Centurio de quo Act. cap. 10. justificatus fuit sine fide explicita Christi: nam de illo, antequam haberet fidem explicitam Christi, dicitur: *Vir autem quidam erat in Caesarea, nomine Cornelius, Centurio cohortis, quæ dicitur Italica, religiosus ac timens Deum cum omni domo sua, faciens elemosynas multas plebi, & deprecans Deum semper.* Et inferius: *Cornelius Centurio vir justus & timens Deum, &c.* R. neg. Nam Cornelius non fuit justificatus, nisi postquam à Petro ad se vocato doctrinam evangelicam sufficienter edoctus est, & habuit fidem explicitam Incarnationis etiam quoad divinitatem passionem, mortem & resurrectionem Christi, &c., ut credibile est, eo instanti quo *Spiritus Sanctus cecidit super omnes qui audiebant verbum*, antequam à Petro baptizaretur. Porro Cornelius, antequam admonitus Angelo ad se Petrum accerseret, non habuit perfectum Dei amorem, sed inchoatum tantum, ex quo aliqua pietatis opera exercebat, quibus prædicationis evangelicæ gratiam impetravit. Neque plus dicunt priora verba Scripturæ; & cum missi à Cornelio, respondent Petro. *Cornelius vir justus, &c.* perinde est ac si dicerent: Cornelius vir frugi, vir bonus, &c.

In sententia nostra procul dubio fuit S. Augustinus, præferens lib. de præd. Sanct. cap. 7. ubi de Cornelio sic ait: *Si posset sine fide Christi esse salvus, non ad eum adificandum mitteretur architectus Apostolus Petrus.* At si Cornelius sine fide explicita Christi (de ea enim loquitur S. Doctor) fuisset justificatus, sanè potuisset sine hac fide esse salvus.

At inquit. S. Thomas 3. p. q. 69. a. 4. ad 2. docet Cornelium justificatum fuisse cum fide implicita Christi. R. neg. inst. Nam S. Thomas dicit Cornelium justificatum fuisse cum fide Christi, & implicito vel explicito desiderio baptismi. Verba Sancti Doctoris sunt: *Cornelius & alii similes consequuntur gratiam & virtutes per fidem Christi, & desiderium baptismi implicitè vel explicitè.* Hæ autem voces, *implicitè vel explicitè*, manifestè cadunt in desiderium baptismi, non in fidem Christi.

Quod autem S. Doctor fuerit in nostra sententia, patet ex eo quod scribit in 3. Sentent. dist. 25. q. 2. a. 2. quæstiuncula 2. *Post adventum Christi*, inquit, *quia jam mysterium redemptionis impletum est, & corporaliter & visibiliter predicatum, tenentur omnes ad credendum explicitè, & si aliquis instructorem non haberet, Deus ei revelaret, nisi ex culpa sua remaneret.* Has voces, *si aliquis instructorem non haberet, Deus ei revelaret*, pondera: nam clarè significant necessitatem, non præcepti tantum, sed medii.

ARTICULUS IV.

Utrum fides explicita Trinitatis in lege gratiæ necessaria sit necessitate medii ad salutem adultorum peccatorum.

RESPONSIO.

Post sufficientem Evangelii promulgationem fides explicita Trinitatis est medium simpliciter necessarium ad salutem adultorum existentium in peccato mortali.

Prob. Post sufficientem Evangelii promulgationem nullus adultus existens in peccato mortali justificari potest sine fide explicita Trinitatis. Ergo, &c. *Prob. ant.* Nam, ut probatum est, post sufficientem Evangelii promulgationem nullus adultus existens in peccato mortali, justificari potest sine fide explicita Incarnationis, quantum ad divinitatem Christi. Atqui fides explicita Incarnationis, quantum ad divinitatem Christi, haberi non potest sine fide explicita Trinitatis. Ergo, &c.

Dices. Fides explicita Trinitatis non fuit medium ad justificationem adultorum existentium in peccato mortali necessarium in lege naturæ & scripta. Ergo nec est in lege gratiæ. R. neg. conseq. Nam est magna disparitas: in lege enim naturæ & scripta mysterium Trinitatis non fuit ita propositum & promulgatum, ut tam minoribus quam majoribus innotescere posset. Unde communiter ignorabatur à fidelibus utriusque legis, proindeque non potuit esse medium ad salutem necessarium in lege naturæ & Mosaica. At in lege gratiæ mysterium Trinitatis ita publicè prædicatur & proponitur, ut non solum aliquibus, sed etiam multitudini, non solum majoribus, sed etiam minoribus innotescat: ita ut si qui sunt, in religione Christiana educati, qui mysterium illud ignorant, ignorent ob aliquam culpam vel suam, vel aliorum quorum curæ sunt commissi. Unde fideles omnes in lege gratiæ tenentur explicitè credere mysterium Trinitatis.

Dices iterum. Multi ita rudes sunt & ingenio tardi, ut non possint intelligere, quomodo in una & eadem divinitate sint tres personæ, realiter inter se distinctæ. Ergo multis salus erit impossibilis, si fides explicita Trinitatis est necessaria necessitate medii ad salutem omnis adulti peccatoris.

R. neg. conseq. Non enim requiritur, ut rudes illi & tardi ingenio intelligant, sed tantum ut credant; seu non requiritur, ut cognoscant quomodo in una & eadem divinitate sint tres personæ realiter inter se distinctæ, sed tantum ut propter auctoritatem divinam, sufficienter propositam, firmissimè assentiantur in una & eadem divinitate esse tres personas realiter inter se distinctas. Hinc illud S. Augustini de ejusmodi hominibus lib. contra epist. fundamenti, cap. 4. *Turbam non intelligendi vivacitas, sed credendi simplicitas curissimam facit.* Sed ad plenioram propositæ difficultatis solutionem,

Nota,

Nota, tria tantum requiri, ad credendum mysterium Trinitatis (idem dic de quolibet alio mysterio) nempe ut intellectus possit apprehendere terminos, & eorum significationem; judicare sicut oportet de credibilitate revelationis; & propter illam assentiri firmissimè. At primum solis naturæ viribus potest quilibet homo, quantumlibet rudis & ingenio tardus; secundum verò & tertium cum auxilio gratiæ, quæ rudibus non deest, cum mysterium Trinitatis eis propter auctoritatem Dei revelantis credendum proponitur.

At inquires, Fides explicita Trinitatis seculo miraculo planè extraordinario, impossibilis est surdis & mutis à nativitate, item educatis inter barbaros, vel in solitudine, ubi nihil unquam auditum est de mysterio Trinitatis, sicut nec de mysterio Incarnationis.

R. 1. de educatis inter barbaros vel in solitudine, ubi nihil unquam auditum est de mysterio Trinitatis, quòd si rectè uterentur gratiis, quas pro loco & tempore accipiunt, Deus procuraret illi prædicationem Evangelii, vel illos per se aut Angelos instrueret. Præterea, fides explicita Dei ut auctoris gratiæ & gloriæ, non minus est impossibile adultis educatis inter barbaros, vel in solitudine, ubi nihil unquam auditum est de Deo ut largitore gratiæ & gloriæ: nec tamen inde colligi potest fidem explicitam Dei ut auctoris gratiæ & gloriæ non esse medium simpliciter necessarium ad salutem quorumcumque adultorum existentium in statu peccati mortalis; cum Apostolus generaliter dicat de omnibus hominibus: *Oportet accedentem ad Deum credere, quia est, & inquirentibus se remunerator sit.*

R. 2. de peccatoribus surdis & mutis à nativitate, quòd non possint justificari sine fide explicita Dei ut largitoris gratiæ & gloriæ. Unde vel salus est illis impossibilis, vel possunt cum speciali Spiritus Sancti assistentia habere fidem illam. At si possunt cum speciali Spiritus Sancti assistentia, & sine miraculo extraordinario, habere fidem explicatam Dei ut largitoris gratiæ & gloriæ; quidni pariter possent habere, & re ipsa habebunt nisi ipsimet libere obstat, fidem explicitam Dei ut unius in essentia & trini in personis, Deo hominibus illos per signa vel picturas instrumentibus cooperante, & interius illustrante & per se ipsum, vel Angelum, quòd instructioni deest, supplem?

Porrò non est hic prætermittendum, quod fatentur adversarii, videlicet sententiam nostram esse in praxi tenendam, & teneri non solum pastores suos subditos de mysterio Trinitatis & Incarnationis diligenter instruere, sed etiam confessarios suos penitentes, quos advertunt esse valde rudes, & rerum fidei ignaros.

Quæres, utrum etiam fides explicita aliorum articulo- rum, qui in Symbolo continentur, sit necessaria necessitate mediæ ad salutem adultorum peccatorum?

R. hanc fidem non in re, sed in voto esse medium necessarium ad salutem adulti peccatoris. Nam nullus, adultus justificari potest sine proposito servandi præcepta. Atqui præceptum est, ut credantur explicitè omnes articuli Symboli. Ergo, nullus adultus justificari potest sine proposito credendi explicitè omnes articulos symboli, & consequenter propositum seu votum fidei explicitæ omnium articulo- rum Symboli, est medium necessarium ad justificationem, ac proinde ad salutem hominis adulti existens in peccato mortali.

Addo, necessariam quoque esse necessitate mediæ ad justificationem & salutem adulti peccatoris fidem implicitam omnium omnino, aliarum veritatum à Deo revelatarum: nam, ut definit Trident. sess. 6. cap. 6. actus quo explicitè credimus vera esse ea, quæ à Deo revelata sunt, necessarius est necessitate mediæ ad justificationem adulti. Atqui talis actus est fides implicita omnium omnino veritatum, quæ divinitus revelatæ sunt. Ergo, &c.

Simonnet Theol. Tom. II.

ARTICULUS V.

Utrum actus fidei divine sit etiam necessarius necessitate præcepti.

RESPONSIO.

Necessarius est necessitate præcepti.

Prob. Nam 1. Marci cap. ult. dicitur: *Qui non crediderit condemnabitur.* Quibus verbis exprimitur saltem necessitas præcepti. Et 1. Joan. cap. 3. *Hoc est mandatum ejus, ut credamus in nomine Filii ejus.*

At inquires, Non potest dici, per quem actum innoteat præceptum illud. *R.* neg. & dico innote- scere per iudicium, quod præcedit fidem divinam. Itaque facta sufficienti propositione revelationis & præcepti de credendo, intellectus non solum cognoscit id, quòd ad credendum proponitur, esse credibile, sed etiam iudicat esse credendum. Quod iudicium supernaturale est, nec tamen est fides divina, sed actus præcedens voluntatem credendi, & ipsam fidem divinam.

At inquires, Intellectus per actum illum vel iudi- cat esse credendum fide supernaturali, vel non iudi- cat. *R.* judicare credendum esse assensu super omnia firmo præcisè propter summam auctoritatem Dei loquentis. Quod cum superet vires naturæ, conse- quens est illum judicare credendum esse fide superna- turali. In quo nullum est inconveniens.

Quæres 1. quoruplex sit præceptum fidei divinæ? *R.* duplex esse, unum affirmativum, & alterum, negati- vum. Affirmativum est illud, quod obligat nos ad cre- denda mysteria fidei; negativum verò, quòd nos obli- gat ad non dissentendum illis, neque de illorum veri- tate dubitandum. Item affirmativum non obligat nos, ut credamus explicitè omnes & singulas verita- tes à Deo revelatas, neque ut credamus quodlibet tempore: obligat enim solum ad credendum explici- tè certas quasdam veritates, & certo quodam tempo- re. Negativum verò complectitur omnes veritates revelatas & omne tempus: semper enim illicitum est dissentire veritati, sufficienter proposita ut à Deo revelatæ, quæcumque sit illa veritas.

Quæres 2. ad quid præceptum affirmativum fidei nunc obliget? *R.* obligare ad credendum explicitè omnia mysteria in Symbolo contenta. Ita satis apertè sentit S. Thomas q. 2. a. 5. in O. & *prob. 1.* Authori- tate S. Augustini serm. 135. de tempore, ubi sic ait: *Symbolum est regula fidei nostra brevis & grandis, brevis numerus verborum, grandis pondere senten- tiarum.* Quis autem negabit quemlibet Christianum graviter obligari ad tenendam explicitè ejusmodi regu- lam fidei suæ? 2. Quia in primitiva Ecclesia non baptizabantur adulti, nisi prius didicissent, & memo- riter recitassent Symbolum Apostolorum, ut patet ex can. 46. Concilii Laodiceni: *Baptizandos oportet fi- dei Symbolum discere, & quinta feria ultima septi- mana, vel episcopo vel presbyteris reddere.*

Quæres 3. utrum Christianus obligetur tantum ad credenda explicitè ea, quæ continentur in Symbo- lo? *R.* ad ea tantum teneri ex præcepto fidei divi- næ. Sed præterea teneri ad credenda ea quæ per- tinent ad Baptismum, Eucharistiam, sacramentum Pœnitentiæ, Decalogi, &c. quæ obligatio non ori- tur ex præcepto fidei, sed ex præcepto religionis, iustitiæ, & aliarum virtutum.

ARTICULUS VI.

Utrum actus externus fidei sit necessarius ad salutem.

Nota 1. Actus externus fidei, verus scilicet (nam de vero agitur, non de falso) est externa con- fessio, qua quis profitetur exterius actum internum fidei, quo assentitur rebus à Deo revelatis, juxta il- lud Apostoli Rom. cap. 10. *Corde creditur ad iusti- tiam; ore autem fit confessio ad salutem.* Unde actus fidei externus refertur ad duo, videlicet ad actum

M 3 in.